

ובחרת בחיים

גליון שבועי במשנת מרן
האור החיים הק' זיע"א

בס"ד, גליון קפ"א, פרשת חיי שרה תשפ"ג

שלחן שבת עם האור החיים

פירוש האורה"ח הק' בהגשה מעובדת ובשפה ברורה
לעילוי נשמת צילה ע"ה בת ר' מאיר ודורה ז"ל

תפילת אליעזר והסימן שנתו במציאת האשה ליצחק

מניעת הענין מחמת השליח

ביאור הענין הוא, שאף שהיה בטוח בתפילתו של אדונו אברהם שהיא מועילה יותר מתפילתו, מכל מקום הוסיף להתפלל שיהיה ראוי שהשליחות תיעשה על ידו, מפני שפעמים שיש מניעה לקיום התפילה מחמת השליח שאינו ראוי, ולכן התפלל אליעזר על עצמו שיהא השליח הראוי שתתקיים תפילת אברהם על ידו באופן המושלם.

חשש שיביאו שפחה

והטעם שלא הלך אליעזר מיד לבית משפחת אחי אברהם, הוא משום שחשש שאם יודע להם שהוא מצווה מפי אברהם אדונו ליקח מהם אשה, יטעו אותו ויתנו לו אחת משפחותיהם ויאמרו שאף היא מזרעם, משום כך קבע לעצמו סימן זה לבחון אם היא בעלת חסד, ותתן יותר ממה שיבקש ממנה, שהוא אות וסימן הוא שהיא ממשפחת בית אברהם והיא הראויה ליצחק לאשה.

עוד סבר אליעזר, שעל ידי זה שיפגוש את הנערה מחוץ לביתה, יוכל לשואלה לפי תומה בת מי היא, קודם שיודיע לה את ענין שליחותו, ולא יצטרך לחשוש שמא הטעו אותו.

ואכן נתקבלה תפילתו של אליעזר, ותיכף עם סיום תפילתו ראה את רבקה יוצאת לשאוב מים, וביקש ממנה שתשקנו מעט מים מכדה. ואכן רבקה השקתה אותו וגם את הגמלים, ואף אמרה לו 'פת פתואל אנכי', ומתוך כך ידע אליעזר שקיבל ה' תפילתו והיא האשה אשר הועיד ה' ליצחק בן אדונו.

וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם הִקְרָה נָא לְפָנַי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה חֶסֶד עִם אֲדֹנָי אַבְרָהָם וְגו', וְהָיָה הַנְּעֻרָה אֲשֶׁר אָמַר אֵלַי הִטִּי נָא כַדָּהּ וְאִשְׁתָּהּ וְאִמְרָה שְׂתָה וְגַם גְּמֻלָּהּ אֲשַׁקֶּה אֹתָהּ הַכֹּחֶת לְעִבְדָּהּ לְיִצְחָק וְכֵּה אֲדַע כִּי עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדֹנָי (כד, יב-יד).

אליעזר עבד אברהם מתפלל לפני ה' שיסייע בעדו למצוא את האשה הראויה ליצחק, ועושה לעצמו סימן ובוחן האם התקבלה תפילתו לפני ה', על ידי שמבקש מנערה היוצאת לשאוב מים שתשקהו, ואם היא תסכים ותוסיף להשקות גם את הגמלים הרי זה אות וסימן שהיא האשה המיועדת ליצחק.

תפילת אברהם

אך יש להבין, מדוע הוצרך אליעזר להתפלל לפני ה', והלא אברהם עצמו כבר התפלל תפילה שלימה ואמר ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְגו' הוא יִשְׁלַח מִלְאָכּוֹ לְפָנָיִךְ וְלִקְחָתָּ אִשָּׁה לְבְנִי מִשָּׁם, ואם כן מה תוסיף תפילתו של אליעזר עבדו של אברהם.

הצורך בסימן

עוד יש להבין, מדוע הוצרך אליעזר לבחון מי היא האשה הראויה ליצחק, ומדוע לא הלך מיד לבית משפחתו של אברהם הדרים בפדן ארם, ושאל מהם נערה הראויה ליצחק בן אדונו.

”בזכות האור החיים בוודאי ינצל”

לתאר גודל התאניה ואניה אשר קמה שם עד שהחליט הלה כי אין לו ברירה אלא להתקשר באמצע הלילה לאמו"ר זצ"ל שיעתיר בתפילה מרובה לפני אבינו שבשמים שיסתדרו העניינים על הצד היותר טוב.

אמו"ר זצ"ל ענה על אתר שכיון שהיום הוא ט"ו תמוז יום היארצייט של האור החיים הקדוש ולמחרת היום הולך לציון הקדוש יתפלל עליו שם, והתבטא ש”בזכות האור החיים בודאי ינצל” וכך הוה.

התבטאות זו היתה נדירה אצל אמו"ר זצ"ל כי מעולם לא היתה דרכו להעניק הבטחות, אלא כנראה היה סמוך ובטוח על תפילתו בציון האור החיים הקדוש שתפילתו תתקבל וכאשר אמר כן היה.

(נפש נק"י וצדיק עמ' 81)

מסופר על הגה"צ רבי יצחק נתן קופרשטוק (נפ' כ"ב מרחשון תשע"ב) משופרי ירושלים של מעלה, שתפילתו המיוחדת כבן המתחטא לפני אביו עשתה לה שם גדול, ורבים וטובים היו באים אליו שיזכיר שמו בתפילתם.

ומרן גאב"ד דבריסק צוק"ל כשבאו רבים שיתפלל עליהם, היה שולחם להגרי"ג זצ"ל שיתפלל עליהם, והתבטא שתפילתו עושות רושם בשמים, וזה כשהיה עדיין בשנות השלושים לחייו.

מספר בנו של הרב קופרשטוק: אחד מארה"ב שבתו עמדה ימים ספורים לפני נישואיה, התקשר באמצע הלילה לאמו"ר זצ"ל יען כי החתן נתקף בפחד ואינו רוצה ללכת לחופה. כמובן שאי אפשר

האור החיים הק' בחלום

חלומה לשכנתה אשת רבי זלמן אשכנזי, זו הציעה לה, מאחר והרב מבעלזא התאכסן בביתם, אולי כדאי להציע לפניו את ענין החלום. בעזרת שכנתה הצליחה להיכנס אל הקודש פנימה, שפכה את מר ליבה שאין לה בנים ואת מעשה החלום.

הורה לה מרן לעלות עוד באותו יום לציון ב'הר הזיתים', תאמר שם את כל ספר תהילים, תשטח את בקשותיה ותבטיח כי בנה אשר יולד לה יקרא "חיים", ביום ההילולא של האור החיים הקדוש כעת חיה, געשה ורעשה ירושלים, לבשורת הבן בו זכו רבי פייבל ורעייתו ויקרא שמו בישראל "חיים".

(צנצנת המן עמ' קיב).

בעת שהות מרן הרה"ק המהר"א מבעלזא בבתי וורשא בדירת הרה"ח רבי זלמן אשכנזי ז"ל, דר בשכנות יהודי תלמיד חכם בשם רבי פייבל אידלמן זצ"ל, שאורחות חסידים ואמונותיהם היו רחוקים ממנו כרחוק מזרח ממערב.

עשרים שנות תפילה ותחנונים חלפו עליו ועל רעייתו בלא שזכו לפרי בטן. בליל ט"ו בתמוז תש"ד, יום הילולת רבי חיים בן עטר זצ"ל בעל האור החיים הקדוש, ראתה אשתו בחלומה את ה"אור החיים" הקדוש. כשסיפרה לבעלה, אמר לה "חלומות שווא ידברון" והלך ללימודיו.

רוחה של האשה לא נחה, והיא סיפרה את

בְּאוֹר הַהֵלְכָה

נידון הלכתי מרתק במשנת רבינו האור החיים

האם יש טענת 'בר מצרא' כשהשדה נחוצה מאד ללוקח ואין לה תחליף

לכן איהו דאפסיד אנפשיה. אך מאידך אם המקום לא בר בדיקה מחמת החשך והבהלה, לכן יתכן שיש בו אונאה] עוד יש לחוש שמא יערערו אחר המכר מדין המיצר. או שיצא אח"כ שטר שעבוד על הקרקע שהוא ויטרפוהו מיד אברהם [כלומר מג' דברים חשש אברהם אבינו ע"ה: א. אונאה. ב. בר מצרא. ג. שעבוד] לזה נתחכם לתקן כל זה, ואמר לשון מתנה ומכר. הכוונה בזה שיעשה אופן שיש בו שניהם, והוא החליפין, שיש בו מכר, ויש בו מתנה, שיכול להחליף מחט בגמל, ואין בהם אונאה... ומעתה לא נשאר מקום לעפרון לבא בטענה, ולחששת מיצר. (כמבואר בשו"ע סימן קעה סעיף יח) גם לחששת שעבוד עשו כל בני העיר סרסורים בדבר, וממילא בטלו טענת בר מצרא. גם נתגלה כי לא היה עליו שעבוד שהיה הדבר באזני כל באי שער עירו. עוד כתב האו"ח הק' (ד"ה והמערה) וז"ל: והטעם שחזר פעם ב' לומר לעיני וגו' לומר שלא נשאר שום מיחוש מטענת בר מצרא, שחש אליו אברהם בתחלת דבריו שאמר ופגעו לי, עכ"ל.

והנה השדה הזו יקרה היתה מאד בעיני אברהם ושילם בעדה טבין ותקילין [כמו שכתב הרמב"ן (שם פסוק י) וז"ל: וכדברי רבותינו עפרון קצב דמים כרצונו, ביוקר גדול, ואברהם בנדבת לבו שמע ועשה כרצונו והגדיל]. וא"כ איך יכולים המצרנים לסלק את אברהם. אלא משמע דמצרין יכול לסלק לוקח אעפ"י שבעיני הלוקח השדה שוה הון רב. ובפרט שהרמב"ן כתב דאע"ה לא היה קוברה כלל באדמה אם לא היה משיג את מערת המכפלה והיה טומנה רק בארון עץ. אם כן שדה זו חשובה לו מאד. (אך למעשה יש לדחות ראייה זו בגלל ב' טעמים יעו"ש).

וַיִּתֵּן לִי אֶת מְעַרַת הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר לֹא... בְּכֶסֶף מְלֵא יִתְּנָהּ לִי בְּתוֹכְכֶם לְאַחֲזַת קֶבֶר (כג, ט).

שאלה מעניינת הביא בספר חשוקי חמד (בבא מציעא דף קח עמוד ב): לראובן נעשה נס בשדה אחת, שניצל שם ממות, והנה שמע שיעקב בעל השדה עומד למכרה, קפץ ואמר ליעקב שהוא משתוקק מאד לקנותה כדי שיוכל להודות ולהלל שם לפני השי"ת, האם יכול שמעון שהוא בר מצרא לשדה זו, לסלק את ראובן. מי נימא דשדה נס, היא ישר וטוב יותר מבר מצרא או לא. דלכאורה אי אפשר לומר ללוקח קנה במקום אחר?

תשובה. נראה דאין לנו אלא מה שקבעו חז"ל והיא בר מצרא. אמנם חסד גדול יעשה הבר מצרא אם יוותר לו, אך מעיקר הדין אין לנו אלא מה שקבעו חז"ל, דאל"כ אין לדבר סוף, דכל אחד יבוא עם סיבות שונות לקנות את שדה המיצר ויאמר שאין לה תחליף.

ומביא בחשוקי חמד (שם): ויש קצת סמך לזה מהאור החיים הק'. שכתב לבאר את מה שהתורה כתבה (בראשית כג ט) וַיִּתֵּן לִי אֶת מְעַרַת הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר לֹא... בְּכֶסֶף מְלֵא יִתְּנָהּ לִי בְּתוֹכְכֶם לְאַחֲזַת קֶבֶר. וקשה למה דקדק לומר לשון מתנה, הגם שנטל ממנו דמים, כאומרו בכסף מלא? גם דקדק לומר 'בתוככם'. והשיב על כך האור חיים וז"ל: נתחכם אברהם לקנות המערה בסדר שאין אחריו ערעור. ולהיות שרז"ל אמרו שעפרון מימיו לא ראה במערה זולת החושך והבהלה, וא"כ יכול הוא לבא בטענה, כשידע שהמערה היא יקרת ערך, ואפילו לעולם חוזר הוא... [לכאורה יש מקום לומר שאין בזה אונאה מאחר והשדה היתה בידו של עפרון והיה יכול לבדקה,

חידה שבועית:

מדוע הוצרך אליעזר להתפלל לפני ה', והלא אברהם עצמו כבר התפלל תפילה שלימה, ומה יוסיף תפילת אליעזר?

פתרונות יש לשלוח עד יום רביעי הקרוב לכתובת מייל: p0774702681@gmail.com

או לפקס: 077-4702681

על מנת להשתתף בהגרלה: 1. יש לציין כתובת מדויקת וטלפון. 2. לציין בראש הדף עבור חידון אור החיים והפרשה. 3. התשובה צריכה להיות מתוך דברי האור החיים הק' המובאים במאמר שבריש הגליון.

בין שולחי התשובות תעריך הגרלה על הספר 'פניני אור החיים'.

ליקוט פניני חיים מתורתו של בעל האור החיים זצ"ל, ערוכים וסדורים לפי נושאים ועניינים, וכן פרקים מתולדותיו.

דבקים בתורת ה'אור החיים'

ליקוט נפלא מתורתו של רבינו האור החיים ז"ע
קטעים מותאמים לענייניו של יום על פי סדר השנה
דברי הדרכה ומוסר
מעשיות מוחיי והליכות רבינו אור החיים
מצוות מותרות"ג במשנת רבינו
מדור שבחי חיים

מוקד הזמנות 1800-22-55-66

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

שבחי חיים

שבחים שנאמרו ע"י צדיקי הדורות על רבינו אור החיים
ובמעלת לימוד מתוך ספר האור החיים הק'

ללמוד חומש עם רש"י ו'אור החיים'

הרה"ק מהרש"ב מליובאוויטש זי"ע הורה לבנו הרה"ק
מוהריי"ץ שלשה הנהגות להתנהג בהן ואחד מהם הוא שילמד
חומש עם פירוש רש"י ואור החיים.

(קונטרס שבחי אור החיים מהגרי"ז מייזליש שליט"א)

לב רגש מלא התלהבות לעבודת ה'

'בשנת תק"ב נדפסו בוויניציא חומשים עם פירוש אור החיים
מאת הרה"ק מורנו הרב רבי חיים בן עטר ז"ל מירושלים, והגיעו
החומשים ליד הבעל שם טוב ז"ל ושמח בהם מאד, כי בפירוש
אור החיים מצא הבעש"ט בעל לב רגש מלא התלהבות לעבודת
ה', אז שלח הבעש"ט את גיסו הרה"ק ר' גרשון קיטובר ז"ל
לירושלים למען שיבוא אל ישיבות מורנו הרב רבי חיים בן עטר
ז"ל.

(דורש טוב טשורקוב עמ' קצד)

נשאר בירושלים שיוכל להשתטח על ציונו של רבנו

הרה"ק ה'מנחת אלעזר" ממונקאטש זי"ע סיפר, ש"שמע
מרבנו הקדוש איש אלקים מרן מזה"ר יחזקאל שרגא משינאווא
זי"ע, שהגיד כי בהיותו בארץ הקדש בחג הפסח ושבעות נשאר
אז במכוון בירושלים עד אחר ט"ו תמוז שהוא יומא דהילולא
של האור החיים הקדוש, בכדי להשתטח על ציונו בהר הזיתים."
(מסעות ירושלים, מונקאטש תרצ"א)

חיבורו של רבנו נחוץ בכדי לעורר אהבת תורה ויראת ה'

...מספרי אור החיים הקדוש, אשר הוא ספר חשוב ונחוץ
להתעורר לאהבת ויראת ה' יתברך ולאהבת התורה וקיום
המצות.

(הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל בהסכמתו לספר מסלות
החיים)

הזוכים בספר "פניני אור החיים"

(במקום "באור החיים" - שחסר כרגע במלאי)

פרשת עקב:
ה' צ.ח. שכטר
מחיפה.

מי שטעם פעם את טעמה של כוס תה, לא יכול היה לכתב מלים קדושות שכאלו!

מתוך קדושה יתרה והתנזרות מתענוגי העולם הזה
נכתב הספר 'אור החיים' הקדוש. הרה"ק רבי יעקב יוסף
מסקוירא זי"ע, התלהט פעם בדברו על ה"אור החיים",
ואמר: "איני יודע וואס האט טועם געווען דאס טעם פון
א גלאז טיי, וואלט נישט געקענט שרייבן אַזעלכע
הייליגע ווערטער". ["מי שטעם פעם את טעמה של
כוס תה, לא יכול היה לכתוב מלים קדושות שכאלו!"]
ואכן כן מעיד רבנו בהקדמתו לספרו 'אור החיים':
"...רוח נכון לכוון דעתי להרחיק דברי חל ותענוגי עולם
הזה כי הם הדברים הפוגמים מעקרים ופוגמים פגמות
בשור את המתוק ולא יאירו שבילי פרושי התורה
ממקור האמת ואם יאירו יהיו פסח סיגים".

(באור החיים)

לימוד ושינון בתורתו של האור החיים הק'

על מנת לעודד את הלימוד וההבנה בפירוש הקדוש
יצאין מכון 'אור באור החיים' במיזם שבועי של מבחן שבועי נושא פרסים
שיערך בעזרת ה' מידי מוצש"ק בשעה 22:00 בקו טלפון ייחודי מבית פון קליק.

אז איך משתתפים:
מחייגים במוצ"ש לקו הטלפון: 09-3750181
מקיימים את קוד החידון: 12972 ומצטרפים לחידון.

המשתתף שיגלה את הבקיאות המרשימה ביותר
יקבל ב"ה שי מיוחד.

שימו לב
למסמך
החדש

חייגו:
073-2951871

להאזנה לשיעורי הגאון
רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

מחברים לחיים

תורמים סטים ורואים ישועה

לפרטים: 02-8043333